

	ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ	Број:
		10/8- 85
	ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ	Датум:
09.09.2015.		

Наставно-научном већу Филозофског факултета Универзитета у Нишу
подносимо следећи извештај:

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ:

1. Састав комисије:

1. Др Снежана Стојиљковић, ред. проф.
2. Др Владимир Хедрих, ванр. проф.
3. Др Гордана Ђигић, доцент

2. Одлука Већа департмана за психологију број 10/8-117 од 25.11.2014.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

1. Име, име једног родитеља, презиме:

_____ Милена (Жикица) Јовановић _____

2. Година уписа на мастер академске студије

2012/2013.

3. Назив студијског програма

Мастер академске студије психологије

III НАСЛОВ –МАСТЕР РАДА:

Особине личности и самоефикасности ученика различитог професионалног усмерења

IV ПРЕГЛЕД-МАСТЕР РАДА:

Мастер рад Милене Јовановић бави се испитивањем односа између особина личности, доживљаја самоефикасности и професионалног усмерења. Циљ рада је био да се утврди да ли постоји статистички значајна разлика у изражености појединих особина личности и аспеката самоефикасности код ученика различитог професионалног усмерења, као и да ли су особине личности значајни предиктори самоефикасности ученика.

Мастер рад је изложен на укупно 123 стране, а после резимеа и увода текст је организован у три веће целине: теоријски оквир (9-44), методолошки приступ проблему (45-54) и резултати истраживања (54-108). После закључка дат је списак литературе (65 библиографских јединица на српском и енглеском језику) и прилози (112-123). Следи преглед појединих делова рада.

- 1. Теоријски оквир** (36 страна) садржи четири тематске целине: *Личност* (9-19); *Професионална интересовања* (19-27); *Самоефикасност* (27-39); *Истраживања о повезаности особина личности, професионалних интересовања и самоефикасности* (39-44). У првом делу су изложени савремени приступи проучавању особина личности и модели структуре личности проистекли из лексичких студија. Детаљно је приказан седмофакторски модел личности *Великих пет плус два* (Смедеревац, Митровић и Чоловић, 2010) који представља теоријску основу рада. Друга целина разматра теорије професионалног опредељења и налазе о повезаности између особина личности, професионалних интересовања и занимања. Представљен је и Холандов RIASEC модел зато што је важан за разумевање проблема истраживања којим се рад бави. Према Холанду, постоји шест основних типова професионалних интересовања: реалистични, истраживачки, социјални, конвенционални, предузетнички и уметнички. У трећем делу обрађен је конструкт самоефикасности заснован на Бандуриној социо-когнитивној теорији. После теоријског одређења појма, говори се о изворима и чиниоцима самоефикасности, као и односу самоефикасности, саморегулације понашања и успеха у школи. На крају су укратко представљени главни налази о повезаности наведених конструката на основу досадашњих истраживања, спроведених у свету и код нас.
- 2. Методолошки приступ проблему истраживања** представљен је на 9 страна. Овај део рада обухвата дефинисање проблема и циљева истраживања, образложење теоријског и практичног значаја истраживања, опис варијабли и коришћених инструмената, хипотезе, опис узорка, начина прикупљања и обраде података. Овде су дати и подаци о поузданости упитника ВП+2 за мерење седам димензија личности (Неуротицизам, Екстраверзија, Савесност, Агресивност, Отвореност према искуству, Негативна валенца и Позитивна валенца), као и упитника SEQ за процену три аспекта самоефикасности (социјална, академска, емоционална). Такође је дато образложење о избору узорка испитаника: укључени су ученици гимназије, техничке и медицинске школе (укупно 218) као могући представници истраживачког, реалистичног и социјалног типа професионалних интересовања. Структура узорка према социодемографским варијаблама дата је у пет табела.
- 3. Резултати истраживања** представљају најобимније поглавље (55 страна), а подељено је на приказ резултата, дискусију и закључак. У *приказу резултата* (30 страна и 44 табеле) најпре су дати подаци о степену изражености основних

варијабли истраживања, затим следе подаци о разликама у изражености особина личности и аспеката самоефикасности код ученика различитог професионалног усмерења, као и с обзиром на пол, школски успех и образовање оца и мајке. Потом су представљени подаци о повезаности појединих особина личности и аспеката самоефикасности код различитих подузорака ученика. Важан део чине резултати мултипле регресионе анализе, у којој су поједине особине личности посматране као предиктори самоефикасности код ученика гимназије, техничке и медицинске школе.

Дискусија је изложена на 20 страна и у том делу су добијени резултати тумачени из угла постављених хипотеза и досадашњих емпиријских налаза. Завршни део рада представља *Закључак и импликације истраживања* у коме се сумирају најважнији налази, указује на импликације налаза и смернице за будућа истраживања.

После литературе, дати су прилози који садрже 14 табела на којима су дати резултати на целом узорку испитаника, као и коришћени инструменти.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА -МАСТЕР РАДА:

1. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања су показали да су постављене хипотезе делимично потврђене. Утврђено је да постоје статистички значајне разлике у изражености следећих особина личности између ученика гимназије, техничке и медицинске школе: Неуротицизам, Екстраверзија, Савесност, Агресивност и Негативна валенца. Нађене су и значајне разлике у изражености два од три аспекта самоефикасности код ученика различитог професионалног усмерења, и то у погледу Социјалне и Академске самоефикасности. Налази показују да се ученици различитих школа донекле разликују у погледу особина личности и самоефикасности, што говори у прилог теорија професионалног избора које сматрају да су особине личности у основи професионалног избора.

Утврђена је повезаност појединих особина личности са неким аспектима самоефикасности. Неуротицизам доследно негативно корелира са свим аспектима самоефикасности, мада је добијена корелација ниска. Савесност и Отвореност према искуству доследно позитивно корелирају са свим аспектима самоефикасности, нарочито са академском самоефикасношћу, што је очекивано. У истом смеру је и повезаност између позитивне валенце и свих аспеката самоефикасности, док Негативна валенца негативно корелира само са академском самоефикасношћу; у оба случаја корелације су ниске. Највиши степен повезаности је између Екстраверзије и социјалне самоефикасности, затим између Савесности и академске самоефикасности, као и између Отворености према искуству са социјалном и академском самоефикасношћу. Од свих особина личности, једино се Агресивност није показала као корелат самоефикасности, осим што ниско корелира са Емоционалном самоефикасношћу; виши скор на Негативној валенци снижава Академску самоефикасност.

Поједине особине личности су статистички значајни предиктори самоефикасности ученика,

али проценат објашњене варијансе критеријума није велики, креће се од 17-33% и варира с обзиром на професионално усмерење ученика. Најбољи предиктор Социјалне самоефикасности код ученика гимназије и медицинске школе је Екстраверзија. Најбољи предиктор Академске самоефикасности је димензија Савесности код ученика гимназије и медицинске школе. Поред тога, нижи скор на Агресивности - који указује на диспозицију особе за сарадњу с другима и способност за тимски рад, уз уважавање других, такође је значајан предиктор Академске самоефикасности гимназијалаца. Код ученика техничке школе димензије личности нису се показале значајним предикторима академске самоефикасности, што такође указује на разлике у профилу личности особа које имају различита професионална интересовања. У предвиђању Емоционалне самоефикасности испитаних ученика издвојиле су се димензије личности Агресивност и Неуротицизам (негативан пол) и Отвореност према искуству, што је сагласно очекивањима, али и Негативна валенца што захтева додатне провере.

2. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања су приказани систематично и у складу са претходно постављеним циљевима. Најпре су саопштени дескриптивни подаци о изражености основних варијабли истраживања, затим су приказане разлике између ученика различитог професионалног усмерења, а после су дати резултати корелативне и регресионе анализе. У приказивању резултата евидентна је поступност, систематичност и прегледност. Тумачење резултата је углавном адекватно, али налази нису у потпуности сагледани у контексту постојеће емпиријске евиденције. Кандидаткиња налазе тумачи са довољно опрезности, с обзиром да су добијени на пригодном узорку испитаника и да неки нису у складу са постављеним хипотезама. Комисија оцењује да су резултати приказани и интерпретирани у складу са научном методологијом.

3. КОНАЧНА ОЦЕНА -МАСТЕР РАДА

Мастер рад је урађен у складу са циљевима постављеним у пријави теме и садржи све битне елементе. Теоријски оквир је добро осмишљен и врло информативан, коришћена је адекватна методологија истраживања и довољно поуздани инструменти, а подаци су обрађени на одговарајући начин уз коришћење стандардних статистичких поступака. Приказ резултата је систематичан и прегледан, а посебно су вредни пажње налази мултипле регресионе анализе. Главни закључци су адекватно изведени, с тим што би понегде требало да буду шире сагледани, из угла поставки изложених у теоријском делу рада и досадашњих истраживачких налаза.

Кандидаткиња указује на ограничења која проистичу из чињенице да је коришћен пригодан узорак испитаника и да неке скале нису довољно поуздане мере испитиваних варијабли. Вредност рада је и у томе што су предложени могући правци будућих истраживања, који би допринели бољем разумевању истраживаних проблема. Кандидаткиња је указала на практичне импликације налаза, препознајући могућност да се осмисле програми едукације наставника који би послужили у сврхе ефективније професионалне оријентације у раду са младима. Све наведено сведочи о озбиљности у приступу и добром познавању проблема истраживања.

Мастер рад Милене Јовановић се бави испитивањем односа између особина личности, доживљаја самоефикасности и професионалног усмерења из угла једног новог модела личности, развијеног у нашој средини на основу спроведене психолексичке студије на

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ

ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОМ МАСТЕР РАДУ

Број:

10/8-85

Датум:

09.09.2015.

српском језику. Важан и оригиналан допринос науци огледа се и у томе што добијени налази доприносе бољем разумевању чинилаца који су у основи професионалног опредељења, с обзиром да се зна да адекватан избор занимања доводи до бољих резултата рада и већег задовољства на послу.

VI ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже:

На основу укупне оцене тезе, комисија предлаже да се мастер рад „**Особине личности и самоефикасност ученика различитог професионалног усмерења**“ прихвати а кандидату одобри јавна одбрана.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Др Снежана Стојиљковић, ред. проф.

Др Владимир Хедрих, ванр. проф.

Др Гордана Ђигић, доцент